

Advies betreffende de aanvraag tot onthefing van project-MER – plicht voor een windturbineproject te Mendonk (Gent)

Adviesnummer:	<u>INBO.A.3317</u>
Datum advisering:	15 juni 2015
Auteur:	Joris Everaert
Contact:	Lode De Beck (lode.debeck@inbo.be)
Kenmerk aanvraag:	e-mail van 8 juni 2015 ; ANB-INBO-BEL-2015-39
Geadresseerden:	Agentschap voor Natuur- en Bos Provinciale Dienst Oost-Vlaanderen T.a.v. Jenike Vandenberghe Vlaams Administratief Centrum (VAC) Virginie Lovelinggebouw Koningin Maria Hendrikaplein 70 postbus 73 9000 Gent jenike.vandenberghe@lne.vlaanderen.be
Cc:	Agentschap voor Natuur en Bos, Centrale Diensten Carl De Schepper (carl.deschepper@lne.vlaanderen.be)

Aanleiding

Storm Management NV wil in naam en voor rekening van Storm 24 bvba in oprichting, vier windturbines bouwen te Mendonk (Gent). Aan het studiebureau Grontmij Belgium NV werd gevraagd een "aanvraag tot ontheffing van project-MER-plicht" voor voornoemd project op te stellen (Van den Balck, 2015), omdat volgens het MER-besluit van de Vlaamse regering van 2004 (Besluit van de Vlaamse Regering van 10 december 2004 houdende vaststelling van categorieën van projecten onderworpen aan milieu-effectrapportage), bijlage II, art. 3i) projecten voor de plaatsing van 20 windturbines of meer of van 4 windturbines of meer die een aanzienlijke invloed kunnen hebben op een bijzonder beschermd gebied onder de bijlage 2 van het besluit vallen. Voor deze projecten kan een project-MER of een gemotiveerd verzoek tot ontheffing worden opgesteld.

Vraag

Het Agentschap voor Natuur en Bos vraagt een advies aan het INBO bij de "aanvraag tot ontheffing van project-MER-plicht" voor het windturbineproject te Mendonk en meer bepaald omtrent het luik dat de impact op vogels en vleermuizen beschrijft en onderzoekt in dit document.

Toelichting

1 Opmerkingen bij het hoofdstuk vogels

Deel 8.1.5 van de ontheffingsnota bevat een beknopte bespreking van de referentiesituatie en mogelijke effecten op vogels. Op basis van de beschikbare kennis op het INBO, lijkt deze bespreking voldoende om het project voldoende gefundeerd te kunnen beoordelen en lijkt de conclusie (geen aanzienlijk effect) ook correct.

In het projectgebied was een natuurcompensatie voor de Gentse Kanaalzone gepland met o.m. de inrichting van moeras voor watervogels. In de ontheffingsnota is vermeld dat deze afbakening werd geschrapt. In dat geval kan de conclusie in de nota gevolgd worden. Indien er echter nog een mogelijkheid zou bestaan dat het projectgebied een invulling krijgt als natuurcompensatie, heeft dit potentieel verstrekkende gevolgen voor de mogelijke effecten door de windturbines op zowel vogels als vleermuizen, en dan is de ontheffingsnota onvolledig.

2 Opmerkingen bij het hoofdstuk vleermuizen

Deel 8.1.6 van de ontheffingsnota bevat een landschapsecologische bespreking om de mogelijke effecten op vleermuizen in te schatten. Hoewel er geen gerichte tellingen zijn uitgevoerd, kan deze landschapsanalyse wel de risico's tot op een bepaald niveau inschatten, rekening houdend met het voorzorgsprincipe. Gerichte metingen zouden meer duidelijkheid kunnen geven over de werkelijke risico's.

In de ontheffingsnota concludeert men dat er een (vrij) hoog risico voor vleermuizen bestaat bij windturbines nr. 2 en 4 omwille van de aanwezigheid van loofbos en lineaire landschapselementen zoals bomenrijen. Op basis van de beschikbare kennis op het INBO (zie o.m. in Everaert & Peymen, 2013) kan de conclusie gevolgd worden. Vanuit het voorzorgsprincipe stelt men in de ontheffingsnota voor om werkbare milderende maatregelen toe te passen waardoor het werkelijk risico beperkt blijft. Deze maatregelen bestaan uit:

-inrichtingen met aanplant van bomenrijen en houtkanten om een (betere) verbinding te creëren voor vleermuizen tussen de bosgebieden, Moervaart, enz.

Hierbij zouden ook populieren worden gekapt (spontane ontwikkeling van struweelbos) en poelen worden aangelegd.

-de turbines automatisch tijdelijk stilleggen tijdens de risicomomenten (op basis van o.m. de tijd van het jaar en tijd van de dag, wind, neerslag).

De geplande aanleg van lijnvormige structuren (bomenrijen, houtkanten), dit is de eerste maatregel, heel dichtbij de windturbines, kan negatieve effecten hebben op vleermuizen. Dergelijke maatregelen zijn pas nuttig als de aanleg op voldoende veilige afstand is van de windturbines (best op meer dan 200m naar analogie met de beschreven risicoafstanden, zie Everaert & Peymen (2013)). Bovendien kan het kappen van populieren (spontane ontwikkeling struweelbos) ook soorten aantrekken zoals laatvlieger en rosse vleermuis.

De tweede maatregel om op windturbines nr. 2 en 4 een systeem te plaatsen waarbij de turbines worden stilgelegd gedurende de risicomomenten, kan het risico wel significant doen dalen (zie o.m. Everaert & Peymen, 2013). Voor het geplande project, kan dit het risico inderdaad beperkt houden.

Conclusie

In de ontheffingsnota lijken de natuurwaarden en mogelijke effecten op vogels en vleermuizen op voldoende wijze besproken. De conclusies inzake mogelijke effecten zijn ook correct. Dit is wel met het voorbehoud dat de eerder geplande aanleg van een natuurcompensatiegebied Gentse Kanaalzone in deze zone (waar de windturbines worden gepland of in de buurt ervan) niet doorgaat.

De geplande windturbines nr. 2 en 4 vormen een vrij groot risico voor vleermuizen. In de ontheffingsnota is daarom een milderende maatregel voorgesteld waarbij de turbines automatisch worden stilgelegd gedurende de risicomomenten. Dit is voor het voorliggend project een goede milderende maatregel om het risico tot een aanvaardbaar niveau te beperken. De bijkomende voorgestelde milderende maatregelen met aanleg van bomenrijen en houtkanten (incl. aanleg van poelen en kappen van populier) kan het risico voor vleermuizen echter doen toenemen als deze worden uitgevoerd binnen de 200m van de turbines.

Referenties

Everaert J. & Peymen J. (2013). Aanvullingen op het rapport "Risico's voor vogels en vleermuizen bij geplande windturbines in Vlaanderen (INBO.R.2011.32)". Aanzet voor een beoordelings- en significantiekader'. Rapporten van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, INBO.R.2013.44. Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO), Brussel.

Van den Balck E. (2015). Windturbineproject Mendonk. Aanvraag tot ontheffing van project-MER – plicht. Revisie v3, mei 2015. Grontmij Belgium.